

in stebroma ob straneh, ki nosita volutasto oblikovano atiko s sliko v medaljonu. Oltarje pripisujemo delavnici Antona Postla iz Šentruperta.

V mesecu juliju 2004 je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Novo mesto, izvedel določene raziskave v cerkvi in hkrati dopolnjeval njeno dokumentacijo. Ob vsotopu v cerkev smo ugotovili, da je za oltarjem v prezbiteriju odpadel del baročnega ometa, kar je razkrilo srednjeveško stensko poslikavo. S sondiranjem smo ugotovili, da so zidovi v prezbiteriju v celot poslikani, kot je bil nekdanj v celoti poslikan tudi križnorebrasto obokani strop prezbiterija. V času baroka so prezbiterij nadzidali in na novo obokali, od nekdanjega gotskega oboka pa so ostali le sledovi gotske konzole, na katero so bila oprta obočna rebra. Omete smo sondirali v zelo omejenem obsegu in za glavnim oltarjem odkrili prizor Marije Zavetnice s plaščem, borduro slike, podpis romarja ter v omet vrezane napise v pisani gotici iz leta 1600. Na podlagi odkritih detajlov stenske poslikave je mogoče poslikavo datirati v sredo 15. stoletja in jo pripisati slikarju Janezu Ljubljanskemu. Za natančnejšo oceno avtorstva in časa nastanka poslikave bi bilo treba freske odpreti v večjem merilu, kar bo mogoče izvesti šele po sanaciji kapilarne vlage v zidovih cerkve in vzpostavitvi stabilnih mikroklimatskih razmer v sami cerkvi.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Novo mesto, je na podlagi opravljenih raziskav in analiz izdelal konservatorski program celovite obnove cerkve ter izdelal strokovne podlage za razglasitev cerkve za kulturni spomenik. V skladu s programom je bila v letu 2004 okoli cerkve izvedena drenaža.

Tomaz Golob

294

EŠD: 2410

Naselje: Svibno

Občina: Radeče

Ime: Svibno - cerkev sv. Križa

Področje: UA

Obdobje: gotika

Vrsta dela: 4, 5, 6, 7, 8

Župnijskemu uradu Svibno smo leta 1995 na podlagi dodatnih sondiranj in na podlagi programa sanacije in prezentacije iz leta 1979 posredovali spomeniškovarstvene pogoje za historično prezentacijo zunanjšine gotske stavbne faze svibenske župnijske cerkve: fasadni ometi na celotni zunanjšini cerkve naj se izvedejo v tehniki

fino glajenega apnenega ometa, ki je beljen z apnenim beležem. Stari ohranjeni in še čvrsti gotski ometi na južni steni kora in delu južne stene ladje naj se mestoma popravijo. Novi ometi naj se naredijo po nastavljenem vzorcu poleg freske na južni steni kora. Novi ometi ne smejo biti narejeni s pomočjo izravnalnih lat, ampak morajo slediti površini zidov. Na podlagi priloženega načrta naj se v finalni omet vrežejo cezure v ometu, ki nakazujejo romansko stavbno fazo cerkve. Prvotna romanska zidava s sočasnimi ometi na južni steni ladje naj se prezentira v najdenem obsegu. Gotsko fresko s sv. Krištofom, ki naj ostane zaščitena pod novejšimi ometi, lahko odkriva in restavrira le za ta dela usposobljen strokovnjak. Fresko s starejšim prizorom križanja in mlajšo plastjo posameznih svetniških figur lahko rešuje le restavrator. Talni zidec naj se ne izdela, temveč naj se zid, ki se prilagaja terenu do višine okoli 30 cm, samo fugira. Robovi polkrožno zaključenega romanskega okenca in mlajšega pokončno pravokotnega gotskega okenca v južni steni ladje naj se izdelajo rahlo zaobljeno. Robovi šilastoločno zaključenih gotskih oken naj se izvedejo ostrorobno. Pred zidarskimi deli naj se zaščitijo obe freski in romanski omet na južni steni ladje.

V nasprotju s konservatorskimi pogoji so bili po odstranitvi vseh fasadnih ometov narejeni grobi izravnalni zaribani ometi, brez vrezanih cezur, ki nakazujejo garbarite romanske stavbe. Krajani so samovoljno odstranili zaščitno in namerno uničili 26 m² še neodkrita freska sv. Krištofa, ki je v strokovni literaturi datirana v začetek 15. stoletja in pripisana delu furlanskih mojstrov. Neznane storilce, ki so odstranili tudi 7,5 m² odkritih romanskih ometov, smo prijavili Policijskemu oddelku Radeče. Pri obnovi prosto stoječega zvonika nismo sodelovali, ker zavod o tem ni bil obveščen.

Bogdan Badovinac

295

EŠD: 9562

Naselje: Svržaki

Občina: Metlika

Ime: Metlika – arheološko najdišče Metlika

Področje: A

Obdobje: prazgodovina, novi vek

Vrsta dela: 6

Arheološki ekstenzivni terenski pregled trase fekalne kanalizacije naselja Svržaki v dolžini 1,5 km je v času od 25. 2. do 26. 2. 2002 opravila ekipa ZVKD, OE Novo mesto, pod vodstvom Ane